

PRILOG PROUČAVANJU SUDSKE PRAKSE O NAKNADI ŠTETE ZBOG OZLJEDE NA RADU (2)

U prvom članku smo iznijeli kontekst jednog spora o naknadi štete zbog ozljede na radu (gubitak prsta na lijevoj ruci). Sad nam je iznijeti objektivne i subjektivne motive u ponašanju radnika i poslodavca koji su vodili prema sudskom sporu. Zbog potpunije informiranosti, na kraju rada nalaze se "Orijentacijski kriteriji i iznosi za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete" Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 29.11.2002.

I.

Ozlijeđenom je pružena prva pomoć, sastavljena je prijava o ozljedi na radu i provedeno sve što je predviđeno propisima. Nakon povratka na posao oštećeni radnik je odlučio tražiti naknadu štete zbog ozljede na radu od poslodavca. Smatrao je, da mu pored naknade umjesto plaće za razdoblje kad nije radio, pripada i naknada štete za invalidnost, bolove, strah i naruženje. Informirao se, pa su ga stručnjaci uputili da ima pravo na naknadu prema odredbama Zakona o obveznim odnosima i prema članku 15. Zakona o zaštiti na radu. Kad je zatražio naknadu, nije postavio visinu štete niti je posebno obrazlagao.

II.

Poslodavac je odbio priznati oštećenom radniku naknadu. Držao je da nije u obvezi plaćati

još i posebnu štetu. Iz njegovih sredstava je radnik dobio naknadu umjesto plaće. Nikakvu drugu naknadu nije htio priznavati. Iz dokumentacije u spisu je vidljivo da poslodavac nije olako primio traženje posebne naknade zbog ozljede na radu. Odgovorni radnik kod poslodavca nije u zahtjevu radnika vidio dobronamjeran postupak. Ući s radnikom u raspravu o šteti značilo je upuštati se u nešto opasno. Osim uprave kod poslodavca postoje i vlasnici koji u konačnici mogu postaviti pitanje odgovornosti. Zatim, radnik nije naveo visinu svojeg traženja, pa je i to jedan osjetljiv moment. Priznati neku naknadu, ako to poslodavac ne mora, shvaćeno je i kao priznanje krivnje. Poslodavac je smatrao da je u konkretnom slučaju riječ bila o gruboj nepažnji radnika. Sve u svemu, iz spisa je vidljivo da nije postignut sporazum. Mišljenja su bila u potpunosti suprotna. Poslodavac je ocjenjivao da je odbiti oštećenog radnika racionalno i potpuno opravdano.

III.

Oštećeni je nakon nekog vremena podnio tužbu nadležnom sudu. U tužbi je najprije opisana ozljeda na radu, objašnjen postupak što je proveden poslije ozljede kod poslodavca, navedeno vrijeme bolovanja, te priloženi uz tužbu dokumenti: prijava ozljede na radu ispunjena i potpisana od službenih osoba i liječnika, te liječnička dokumentacija o bolovanju. Ozlijeđeni radnik je na bolovanju bio tri tjedna.

Nakon toga je u tužbi opisano što ozlijeđeni radnik trpi od štete (stvarna šteta, invalidnost, bolovi, strah i naruženost). Kao visina ukupne štete navedena je svota od 43.000,00 kn.

U pogledu osnove odgovornosti poslodavca navedeno je u tužbi da su povrijeđeni propisi o zaštiti na radu, jer nisu bile osigurane mjere zaštite na stroju, te da nije provedena kontrola i pregledi kako to predviđaju propisi.

Treba napomenuti da tužbeni zahtjev nije bio specificiran po pojedinim vrstama štete, već da je napomenuto da će se šteta specificirati poslije vještačenja po vještaku medicinske službe koje je predloženo u tužbi.

REPUBLIKA HRVATSKA VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE ZAGREB

Broj: Su-1331-VI/02 i Su-1372-11/02

Zagreb, 29. studenoga 2002.

Na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanoj dana 29. studenog 2002. razmatrani su i prihvaćeni

ORIJENTACIJSKI KRITERIJI I IZNOSI ZA UTVRĐIVANJE VISINE PRAVIČNE NOVČANE NAKNADE NEMATERIJALNE ŠTETE *

Ovi orijentacijski kriteriji trebaju omogućiti ujednačenu primjenu čl. 200. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99 - u daljnjem tekstu: ZOO).

Oni ne predstavljaju matematičku formulu koja pukim automatizmom služi za izračunavanje pravične novčane naknade. U primjeni rečenog propisa valja uvijek imati na umu sve okolnosti slučaja, pri čemu trajanje i jačina fizičkih i duševnih bolova i straha imaju tek značaj osobito važnih, ali ne i jedinih okolnosti koje

sud mora imati na umu pri određivanju iznosa pravične novčane naknade.

Rečeni kriteriji primjenjuju se na sve parnične postupke za naknadu nematerijalne štete u svim stupnjevima suđenja.

Uz orijentacijske kriterije za pojedine oblike nematerijalne štete podsjeća se i na pravne stavove Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. ožujka 1987. Time se željelo podsjetiti upravo na sve okolnosti slučaja koje sud mora imati na umu kad primjenjuje odredbu čl. 200. st. 1. ZOO.

Orijentacijski kriteriji za ujednačavanje visine naknade nematerijalne štete, izraženi u EUR, preračunani su u kune, prema tečaju EUR – kuna, na dan prihvaćanja kriterija, tj. 29. studenoga 2002. (1 EUR = 7,435784 kn), pri čemu su iznosi izraženi u kunama minimalno zaokruženi.

FIZIČKI BOLOVI

Orijentacijski kriteriji i iznosi za utvrđivanje visine naknade za fizičke bolove (po danima)

- jaki bolovi 370,00 kn
- srednji bolovi 220,00 kn
- slabi bolovi 70,00 kn

Kod utvrđivanju iznosa naknade treba imati na umu da su trajanje i jačina fizičkih bolova dva osobito važna elementa za dosuđenje pravične novčane naknade, ali sud mora voditi računa i o drugim okolnostima slučaja. Vidjeti u nastavku zaključak broj 4, III. sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. ožujka 1987.

Zaključak broj 4, III. sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. ožujka 1987. glasi:

"1. Nelagodnosti u tijeku liječenja (npr. kraća nesvjestica, hospitalizacija, vezanost za krevet, razne vrste imobilizacija i fiksacija, rendgensko snimanje, broj operacija, infuzije, transfuzije, injekcije, previjanje rana, odstranjivanje šavova, upotreba invalidskih kolica, bolovanje, posjećivanje ambulante, fizioterapija, trajanje rehabilitacije

* Objavljeno u Izbor 1/03-60, Informator, br.: 5115 od 15.3.2003.

tacijskog postupka i slično) koje trpi oštećenik razmatraju se u okviru naknade za fizičke boli.

2. Može li i pod kojim uvjetima pojedina od navedenih nelagodnosti prerasti u kakav drugi samostalni oblik nematerijalne štete (npr. duševni bolovi zbog smanjenja životne aktivnosti) valja ocjenjivati uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja."

Zaključak broj 3, III. sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. ožujka 1987. glasi:

"1. Nematerijalna šteta koja se u određenom obliku trajno ili trajnije ispoljava predstavlja jednu štetu, pa se određuje jedan iznos naknade uzimajući u obzir trajanje te štete do donošenja presude i njeno trajanje u budućnosti.

2. Naknadu za buduću nematerijalnu štetu sud može dosuditi u smislu čl. 200. ZOO i kad se štetne posljedice u psihi oštećenika još nisu ispoljile, ako je izvjesno da će te posljedice nastati u budućnosti."

STRAH

- od 2.200,00 kn do 30.000,00 kn

Korekcija na više ili na niže prema istim kriterijima kao i kod fizičkih bolova, odnosno kriterijima koje propisuje čl. 200. ZOO, imajući također na umu i sve ostale okolnosti svakog konkretnog slučaja.

Na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanoj dana 29. studenog 2002. zauzet je sljedeći pravni stav:

"Pravičnu novčanu naknadu za pretrpljeni strah dosuđuje se ako okolnosti slučaja, a osobito trajanje i jačina straha to opravdavaju."

DUŠEVNE BOLI ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

- do 25% 7.500,00 kn za svakih 10%
- preko 25 do 40% 11.000,00 kn za svakih 10%
- preko 40 do 60% 22.000,00 kn za svakih 10%
- preko 60 do 80% 45.000,00 kn za svakih 10%
- preko 80 do 100% 75.000,00 kn za svakih 10%

Korekcija prema opsegu i težini utvrđenih trajnih posljedica.

Kao dodatne kriterije valja imati na umu životnu dob, vrstu zanimanja oštećenika i slično.

Zaključak broj 6, III. sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. ožujka 1987. glasi:

"1. Smanjenje životne aktivnosti, kao posebna osnova za naknadu štete zbog duševnih bolova, obuhvaća sva ograničenja u životnim aktivnostima oštećenika koje je ostvarivao ili bi ih po redovnom tijeku stvari u budućnosti izvjesno ostvarivao. Pod ograničenjem se podrazumijeva i obavljanje aktivnosti uz povećane napore ili pod posebnim uvjetima.

2. Ovaj oblik štete u pravilu je trajnog karaktera, ali novčana naknada se može dosuditi i kad je smanjenje životne aktivnosti privremeno, ako je jačeg intenziteta i dužeg trajanja ili ako to posebne okolnosti opravdavaju."

DUŠEVNE BOLI ZBOG NARUŽENOSTI

- jaki stupanj
 - vrlo uočljivo trećima 37.000,00 kn
 - uočljivo samo ponekad (ukućanima, na plaži i sl.) 22.000,00 kn
- srednji stupanj
 - vrlo uočljivo trećima 22.000,00 kn
 - uočljivo trećima samo ponekad 1.000,00 kn
- laki stupanj
 - vrlo uočljivo trećima 5.000,00 kn
 - uočljivo trećima samo ponekad 2.000,00 kn

Korekcija naknade zavisno od životne dobi, vrste zanimanja, lokacije ozljeda i slično.

Spol oštećenika, sam po sebi, ne utječe na visinu naknade s osnova naruženja.

Zaključak broj 8, III. sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. ožujka 1987. glasi:

"Osnov za priznanje novčane naknade za naruženost nije samo u tome da li i u kojoj mjeri izmi-

jenjena vanjšina oštećenika izaziva u okolini gađenje, sažaljenje, ili druge negativne reakcije, već se uzimaju u obzir i subjektivna mjerila o utjecaju svih elemenata (izmijenjena vanjšina, primjetnost, obujam itd.) na psihičku ravnotežu oštećenika, odnosno uzimaju u obzir u razumnoj mjeri.”

Ovaj zaključak treba tumačiti tako, da sud vodi računa kako o objektivnim, tako i o subjektivnim okolnostima.

DUŠEVNE BOLI ZBOG SMRTI BLISKOG SRODNIKA

(bračni i izvanbračni drug, dijete, gubitak ploda, roditelji, braća i sestre)

- Za slučaj smrti bračnog i izvanbračnog druga (trajnija zajednica života) i djeteta 220.000,00 kn
- Za slučaj gubitka ploda roditeljima 75.000,00 kn
- Za slučaj smrti roditelja:
 1. djetetu koji se nalazi na odgoju i skrbi kod roditelja 20.000,00 kn
 2. djetetu 150.000,00 kn
- Za slučaj smrti brata ili sestre 75.000,00 kn

Zaključak broj 9, III. sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. ožujka 1987. glasi:

“Pravična novčana naknada za duševne bolove djeteta zbog smrti roditelja predstavlja naknadu kako za bol izazvanu samim saznanjem za smrt, tako i za sve kasnije bolove koje dijete trpi zbog gubitka roditelja – ljubavi, njege i pažnje koju bi mu roditelj pružao, pa pripada djetetu koje zbog uzrasta nije moglo osjetiti bol zbog same smrti roditelja, jer je u pitanju naknada za jedinstveni oblik nematerijalne štete.”

DUŠEVNE BOLI ZBOG NAROČITO TEŠKOG INVALIDITETA BLISKE OSOBE

- Za slučaj naročito teškog invaliditeta bračnog i izvanbračnog druga (trajnija zajednica života) i djeteta 220.000,00 kn
- Za slučaj naročito teškog invaliditeta roditelja:
 1. djetetu koji se nalazi na odgoju i skrbi kod roditelja 220.000,00 kn
 2. djetetu 150.000,00 kn

PREDSJEDNIK GRAĐANSKOG ODJELA
dr. Ivo Grbin

mr. sc. Nikola Muslim, dipl. iur.
Zagreb